

Правда. Рочник V. Частина II — Циганська ГОЛКА

За Андерсеном

1872

Exported from Wikisource on 10/17/18

ЦИГАНСЬКА ГОЛКА.

(За Андерсеном розказав Гетьманець.)

Була собі колись голка, — саме на лантухи, — сказано: циганська! Так куди? Заклала собі у думку, що ніби така тиндітна, така тонесенька, як бисерова!

От, вона до пальців, що мали її взяти, и каже: „Дивіться-ж! Пильнуйте мене гарненько, та тримайте пряменько; глядіть, не впустіть; бо, як упаду до долу, ей Богу, що ніхто не знайде. Я така тонесенька!“

— „Ет, годі тобі!“ — відказали їй пальці... та за поперек!

„Ану, лишень, подивіться, яку пишну дружину тягну позад себе!“ — знов таки голка циганська, — та й потягла за собою довгу нитку, але без вузлика.

Пальці-ж, не кажучи слова, встромили її в куховарчиний черевик: підошва ёму геть підтопталась, то треба було залатати.

„От, груба робота!“ зітхнула голка: — „не пролізу я ніколи в світі; отже переломлюсь!“ Так и справді взяла та й переломилася!

„Чи-ж я не казала“, крикнула, „що я тоненька?“

— „Тепер вона не стоїть нічого!“ — подумали пальці; але про-те її не закинули. Куховарка зліпила на ню головку з

воску, та й заткнула у свій очіпок.

„От я и шпилькою стала!“ зраділа голка; „я таки добре знала, що стану в шанобі: з путнєго путне й буде!“ Аж усміхнулась собі нишком, бо голчиного сміху чути не можна. Сиділа-ж вона в очіпку так весело, та гордо, наче вельможна шані в ридвані.

„Не прогнівайтесь, пані-матко, що я запитаю: чи ви пак не з щирого золота?“ обернулась вона до сусідки булавки: — „ви такі показні з себе и маєте власну голову. Тільки вона, здається, трохи помала! Посилкуйтесь їй надбільшати: не в кожного пак така голова пишна, воскова, як у мене!“

От, на сім слові, як випнеться з-горда, — так їй аж голова злетіла, и впала геть у ринву, над котрою куховарка щось прала.

„Коли так, то й я погуляти хочу, світа побачити; тільки-б не запропаститись куди!“

И справді, взяла, тай згубилася.

„Як то мині в світі Божому бути, коли я така тоненька!“ думала голка, по ринві котючись; „але я знаю, що я значного роду, и сєго мені досить!“

Так розважає себе, та пишається, на споді ринви лежачи! Багато де-чого плило по-верхи неї: солома, тріски, шматки паперу з газет...

„Диви , як пливуть собі всі!“ каже: „а про те, бідолашні, й не знають, що під ними лежить?! А се — я; бачите?... От, тріска пливе... куди тобі, пиха яка! Окрім себе й гадки не має, — а тріска соснова, та й усе!... А ось солом'янка... як вона крутиться на всі боки! Схаменися, та красше під ноги дивися, а то наскочиш як-раз на каміня!... Ось — паперу шматок... чого-б уже ёму пирожитись: люде давно вже й забули, що на ёму було написано! Так ні!... Одна тільки я й лежу собі супокійно, терплячи; бо знаю собі, хто я и що я!“

Лежить наша голка, та й лежить. А се раз, чує, щось біля неї по-близу — плюсь!... таке ясне, таке ясне, наче сонце; голці за диямант видалось, — а то була просто скалка з пляшки. Та то голка, себе простуючи, й обернулась до неї:

„А ви певно щирій диямант?“ питає.

— „Щось коло того!“ одмовила скалка.

От и запевнились вони обоє, що були дуже цінovní і почали розмову про світ, про пиху, що панує там, и про те, як кожне дере носа.

„Я колись жила в гарному гольнику у одної панни; її куховаркою звали. Мала вона на кожній руці по пять пальців. Та які ті пальці були чванні — куди вам?! Мали пихи на три штихи! А на те тільки й здатні — щоб мене з гольника витягати, та знов ховати!“

— „Так вони були значного роду?“ питає скалка.

„Значного?“ — каже голка: — „куди пак! Тільки носа дерли! Їх було п'ять братів и всі пальцями звались; трималися вони один одного сильно, хоч були й не рівні. Саме з краю, бік усіх, наче на варті, був найкоротший и найгрубший палець; звався він великим або палюхом; мав одну щиколодку и для-того тільки в один бік нагинався. Але все було каже, що як ёго часом чоловік стратить, то в москалі уже не годиться... Другий — ласун — усе було тика, куди попало: чи в гірке, чи в солодке; або показує на сонце, та на місяць; або було й на перо налягà, коли пишуть. Третий — довгаль — був найвисший, для-того й голову драв. Четвертий — дукарь — носив золотий пояс. А п'ятий — мизинець — нічогісінько не робив, та ще й похвалявся тим, нікчемний!... Обридли мені їхне гордуване та привереди — так я й кинула!

— „А тепер ми лежимо тутки, та с'яємо!“ на те їй скалка.

По сій мові линув хтось у ринву відро води. Вода через край хлинула и їх зворушила.

„Ось и ми рушаємо!“ каже голка.

Скалка-ж поплила далі, а голка маком сіла.

„От, я вже й стала! Правда, я дуже тоненька; але тим-то я дійсне и гордію!“ — Такечки вона й зосталася там з своїми великими думками.

„Я отсе міркую собі та й думаю, чи не сонішний промінь мій батько, — така я тонесенька! Здається мені, що сонішний промінь зазирає аж у воду до мене прихильно; але я така

тонна та тендітна, що мене й батько не знайде. Хоч би те вічко було при міні, що колись пальці згубили, — я-б отсе плакала, плакала! Ні, я не хочу плакати і се мені не-до-стоту!“..

От, прибїгло раз двоє хлопчиків до калюжі гратись: почали вони довбатись та шукати цвяхів, черепків и других цяцек. Бридка се забавка, так коли хлопчикам була до вподоби!

— „Ай!“ наколовся один на голку: — „бач, клятий протір!“

„Я не протір, а шановита панянка!“ — на те ёму голка; але ніхто її не почув.

Головка воскова давно з неї спала, а вона од ржавчини зробилась чорнісінькою з голови до пят; так їй и то здавалося, що в чорнім убрані вона визирає ще тоншою.

— „Ось шкаралуца пливе!“ крикнули хлопці и встромили в неї голку.

„Щасливо!“ попрощалась вона: — „Я ще показнійша; бо сама чорна, а стіни корабля білі... Ох, коли-б тільки не дістати морської хороби, а то вона мене поломить!“

Байдуже! морської хороби не було — и вона не зломилася!

„От щасте — залізний живіт мати! и в мори не страшно хороби; тим то я й міцнійшна над чоловіка! Чим тонший хто, тим ёму здоровійше! От у мене врода, так врода!“

Коли се — трісь! скаралуща; бо через неї переїхав віз.

— „Господи, як мене тисне!“ голка мерщій; „отсе ж певно хороба морська! Пропала я! зломлюсь на скалку!“

Але про-те зосталася цілісінькою, хоч и навантежений віз переїхав. Лежала собі и простяглася, так як и перше; та певне там и досі лежить та гордує!

Ця робота перебуває у [суспільному надбанні](#) у всьому світі.

Цей твір перебуває у суспільному надбанні у всьому світі, тому що він опублікований до 1 січня 1923 року і автор помер щонайменше 100 років тому.

About this digital edition

This e-book comes from the online library [Wikisource](http://wikisource.org)^[1]. This multilingual digital library, built by volunteers, is committed to developing a free accessible collection of publications of every kind: novels, poems, magazines, letters...

We distribute our books for free, starting from works not copyrighted or published under a free license. You are free to use our e-books for any purpose (including commercial exploitation), under the terms of the [Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported](http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)^[2] license or, at your choice, those of the [GNU FDL](http://www.gnu.org/licenses/fdl.html)^[3].

Wikisource is constantly looking for new members. During the realization of this book, it's possible that we made some errors. You can report them at [this page](#)^[4].

The following users contributed to this book:

- Madvin
- Arxivist

1. [↑ http://wikisource.org](http://wikisource.org)
2. [↑ http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0](http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0)

3. [↑](http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html) <http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html>
4. [↑](http://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium) <http://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium>